

СТАНОВИЩЕ

от доц. Камелия Костадинова Богданова, дм
МУ-София, ФОЗ „Проф. д-р Цекомир Воденичаров, дмн“

Външен член на научно жури, съгласно заповед Р-115/09.01.2026 г.

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

Професионално направление: 7.4. Обществено здраве

Докторска програма: „Управление на здравните грижи“

Автор: Недялка Грозева Бойчева

Форма на докторантурата: Самостоятелна подготовка

Катедра: „Управление на здравните грижи“

Тема: „Формиране на здравни умения и навици при деца от ромската общност“

Научни ръководители: проф. д-р Мария Семерджијева, дм, проф. Биянка Торньова, дп

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Предложеният комплект документи и материали е подготвен и представен в пълно съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и в съответствие с Чл.70 (1) от I Раздел – Придобиване на ОНС „Доктор“ и „Доктор на науките“ в МУ-Пловдив от Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Пловдив.

Недялка Бойчева е зачислена в докторантура на самостоятелна подготовка към катедра „Управление на здравните грижи“ при ФОЗ на МУ-Пловдив. Дисертационният труд е предварително обсъден на разширен Катедрен съвет/протокол № 5/28.10.2025 г., и приет на Факултетен съвет с протокол №7/11.11.2025 г.

2. Кратки биографични данни

Недялка Бойчева завършва специалност „Медицинска сестра“ през 1997 г. във Висшия медицински институт – Пловдив. През 2000 г. се дипломира в същия университет с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по специалност „Здравни грижи“ и професионална квалификация „Ръководител на здравни грижи и преподавател по практика“. Придобива магистърска степен по специалност „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ с професионална квалификация „Здравен мениджър“ в Медицински университет – София, Факултет по обществено здраве. През 2017 г. завършва втора магистратура по специалност „Управление на здравните грижи“ в Медицински университет – Пловдив. Докторантката има придобити две специалности – „Медицинска педагогика“ и „Обществено здраве“. Професионалната ѝ кариера започва през 1997 г. като медицинска сестра в Хирургично отделение на Първа общинска болница – Пловдив. От 1999 г. работи като медицинска сестра във II хирургично отделение на МБАЛ – Пловдив. В периода 2007–2010 г. е медицинска сестра

в Клиниката по гастроентерология и хепатология към УМБАЛ „Св. Георги“ ЕАД. През 2008 г. е назначена за хоноруван преподавател, а от 2010 г. заема длъжността асистент в катедра „Здравни грижи“ към Факултета по общественото здраве на Медицински университет – Пловдив. Тя е отговорник по международната дейност на катедрата и представител на МУ – Пловдив в European Nursing Module.

3. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд е насочена към изследване на процесите за формиране на здравни умения и здравно-поведенчески навици при децата от ромската общност, което определя високата степен на актуалност. За това допринасят и съществуващите здравни неравенства сред ромските деца и необходимостта от целенасочени, културно съобразени интервенции в ранна детска възраст, който е ключов период за изграждане на основните здравни навици. Изследването акцентира върху значимата роля на медицинската сестра и здравния медиатор за подобряване на здравния статус и ограничаване на социално обусловените здравни различия.

4. Познаване на проблема

Авторът демонстрира задълбочено и систематизирано познаване на проблемите, съпътстващи развитието на децата от ромската общност, като ги разглежда в контекста на социално-икономическите условия, културните особености и семейната среда. Анализирани са факторите, влияещи върху здравния статус и здравното поведение на децата, включително достъпът до здравни услуги, образователното равнище на родителите и утвърдените традиции и вярвания. Напълно аргументирано е посочена връзката между тези фактори и процесите на формиране на здравни умения и навици в ранна детска възраст, като се отчита спецификата на ромската общност и съществуващите здравни неравенства.

5. Методика на изследването

Целта на настоящия дисертационен труд е насочена към проучване и анализ на здравните умения и навици на деца от ромската общност на възраст 0–7 години, с акцент върху подобряване на здравния им статус и повишаване на здравната култура в общността. Поставените задачи са логически обосновани, последователни и съответстват на целта, като обхващат анализ на факторите, влияещи върху здравето на децата, както и мненията на медицински и педагогически специалисти, работещи в мултикултурна среда. Работната хипотеза е ясно формулирана и аргументирано обвързва процесите на формиране на здравни умения и навици с влиянието на семейната среда, културните особености, социално-икономическите условия и достъпа до здравни и образователни услуги. Материалът и методите на изследването са адекватно подбрани и съобразени с предмета и обекта на проучването. Използвани са комбинирани

количествени и качествени методи, включително анкетни карти, интервюта и експертна оценка, като са приложени подходящи статистически методи за анализ на получените данни. Това осигурява надеждност, валидност и представителност на резултатите.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е структуриран в следните отделни части: литературен обзор, методология на проучването, анализ на резултатите, изводи, заключения, препоръки, концептуален модел на план за формиране на здравни умения и навици при деца от ромската общност (0–7 години), изводи, заключения, препоръки, приноси, библиография и приложения.

Литературният обзор обобщава научни източници и нормативни документи, свързани с бита, културата и социалната организация на ромската общност в България, като акцентът е поставен върху влиянието на ромската идентичност, традиции и ценностна система върху здравното поведение и нагласите към здраве и болест. Анализирани са държавните политики и дейността на неправителствените организации в областта на интеграцията на ромите, с фокус върху приоритетите образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, култура и защита от дискриминация.

Резултатите са представени чрез таблици и графики, като са анализирани резултатите от емпиричното изследване, свързани с факторите, влияещи върху здравето и формирането на здравни умения и навици при деца на възраст 0–7 години от ромската общност. Данните са интерпретирани последователно чрез анализ на социално-демографските характеристики, хранителните, хигиенните навици, съня, закаляването и здравословното състояние на децата, както и ролята на медицинските специалисти. Резултатите са допълнени с експертни оценки на педагози и медицински специалисти, което позволява многоаспектен и сравнителен анализ между деца от ромски и неромски произход. Обсъждането е аргументирано и обвързано с целта и задачите на изследването, като изведените изводи логически произтичат от получените емпирични данни.

Приносите на дисертационния труд притежават научно и практико-приложно естество. Получените резултати обогатяват съществуващите научни знания и потвърждават установени тенденции, свързани с формирането на здравни умения и навици при децата от ромската общност. Разработеният концептуален модел и формулираните практически препоръки към здравните и образователните институции разкриват възможности за прилагане на ефективни, културно съобразени интервенции за подобряване на здравния статус и ограничаване на социално обусловените здравни неравенства.

7. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторант Недялка Бойчева представя три научни публикации, две от които са публикувани в списания, реферирани и индексирани в световни бази данни, а третата – в международно списание. Във всички публикации тя е първи автор, което ясно показва активното участие на докторанта в научната работа. Публикациите напълно отговарят на изискванията на МУ-Пловдив за публична защита и отразяват съдържанието и резултатите от дисертационния труд. Докторантката е участвала във всички етапи на изследването – от планирането и организацията, през събиране и анализ на данните, интерпретацията на резултатите и подготовката на публикациите. Нейният личен принос е ключов за методологията, проведените проучвания, получените резултати и формулираните научни изводи.

8. Автореферат

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията на МУ-Пловдив и адекватно отразява основните резултати, постигнати в дисертационния труд. Съдържанието е ясно структурирано, логично и последователно представя целите, методологията, резултатите и изводите от изследването, както и научните приноси на докторантката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд „Формиране на здравни умения и навици при деца от ромската общност“ на докторант Недялка Бойчева отговаря напълно на критериите за завършена докторска дисертация. Работата има ясно определена цел и конкретни задачи, адекватно подбрана методика, задълбочен анализ и дискусия на резултатите, както и научни и приложно-практически приноси. Дисертацията е актуална и разглежда ключови въпроси, свързани с придобиването и формирането на здравословни навици при децата от ромската общност.

Считам, че дисертационният труд напълно отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ-Пловдив.

Въз основа на гореизложеното, давам своята положителна оценка и предлагам на почитаемото Научното жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на Недялка Бойчева в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт: Професионално направление: 7.4 Обществено здраве, Докторска програма: „Управление на здравните грижи“.

Залчено на основание
Чл.5 §1, б. "в" Регламент (ЕС)2016/679

23.01.2026 г.

Изготвил становището: .....

доц. К. Богданова, дм